Vechtdal College

PTA algemeen deel
havo-5
2026-2027

Voorwoord

Dit boekje is het algemeen deel horende bij het PTA voor havo-5, schooljaar 2026-2027. In dit boekje en het PTA zijn belangrijke zaken vastgelegd voor dit schooljaar. Er wordt per vak per periode o.a. aangegeven wat aan de orde komt, hoe getoetst wordt en wat de weging van elke toets is.

Het eindexamen havo bestaat uit twee onderdelen: het centraal examen (CE) en het schoolexamen (SE).

Het schoolexamen is het eindgemiddelde van toetsen die verspreid over meerdere jaren zijn afgenomen. Deze toetsen worden omringd door een aantal voorwaarden die de deugdelijkheid en de eerlijkheid ervan moet garanderen. Deze voorwaarden zijn vastgelegd in het examenreglement dat op onze site staat.

Het PTA en het algemeen deel bevat belangrijke informatie. Lees het daarom goed.
Je vindt deze documenten ook op onze site: Vechtdal College Hardenberg
→ Leerlingen → Programma van toetsing en afsluiting.

Het is noodzakelijk dat ook je ouders zich op de hoogte stellen van met name het algemene gedeelte van het pta. Zij zijn voor jou verantwoordelijk als je nog geen 18 bent.

Mochten er wijzigingen zijn, na het verschijnen van het pta, dan zal er een erratum uitgedeeld worden. Het uitdelen van dit erratum wordt vermeld in de Nieuwsbrief, zodat ook je ouders kunnen weten dat er een erratum is uitgedeeld.

Voor vragen kun je terecht bij de teamleider of de examensecretaris.

J. Vosjan, teamleider havo
R. Webbink, examensecretaris

Algemeen

Het schooljaar is op verschillende manieren ingedeeld. Er zijn 4 perioden voor het rooster en de flex-kwturen. Daarnaast zijn er 3 toetsweken in een schooljaar. Tussen de toetsweken worden (gecoördineerde) toetsen afgenomen. Tijdens een toetsweek zijn er geen vaklessen en zijn er wel flex-kwturen, zij het niet volgens het standaard rooster. Op onze site verschijnt eerst het dagrooster van de toetsen en later ontvang je je persoonlijke toetsrooster en de indeling van de flex-kwturen. Na de laatste periode volgt nog de voorbereiding op het Centraal Examen. Er is een programma 'proefexamens en examentraining'. De cijfers zijn direct te volgen in Magister. Het laatste overzicht moet je controleren tijdens een ingeplande coach-les op 20 april. Per mail dien je op deze dag voor 15.00 uur aan te geven als er iets niet klopt. Doe je dit niet dan liggen jouw cijfers vast. Daarna worden de cijfers naar de inspectie gestuurd.

Een leerling van de bovenbouw moet voldoen aan de wettelijke studielast. Deze is 1600 uur per jaar. Dat betekent - op basis van 40 schoolweken - dat je 40 uren per week voor school werkt. Je hebt zo'n 37 lesuren per week: dat is 37 x 40 minuten = 1500 minuten oftewel 25 klokuren. Als je dus 40 uur per week moet maken, blijven er nog 15 uren over. En dat betekent dat je - verdeeld over 5 dagen - 3 uur per dag aan huiswerk besteedt.

Manieren van toetsen

In het pta staat per vak aangegeven hoe er getoetst wordt.
Naast de in het pta genoemde toetsen kan de docent een vorm van formatief evalueren inzetten. Het resultaat van dat formatief evalueren telt niet mee in je cijfers. Het is bedoeld om jou en je docent zicht te geven op wat je al wel en wat je nog niet weet.

Toets (t)	Een toets met schriftelijke of mondelinge vragen. Een schriftelijke toets bestaat uit een aantal open en/of gesloten vragen. Een toets wordt altijd beoordeeld met een cijfer. Als je te laat komt voor het maken van een toets krijg je geen extra tijd. Zelfs geldt dat wie een half uur of meer te laat komt de toets niet meer mag maken. Deze toets mag wel worden ingehaald. Per vak wordt aangegeven welke toets herkansbaar is.
Handelingsdeel (h)	Een handelingsdeel is een opdracht voor het vak LO die meetelt voor het SE en wordt beoordeeld met **o**(nvoldoende), **v**(oldoende) of **g**(oed) en dus niet met een cijfer. Opdrachten die met een onvoldoende worden beoordeeld, moet je over doen tot de opdracht naar het oordeel van je docent naar behoren is vervuld, dus met een **v** kan worden beoordeeld. Blijft het handelingsdeel onvoldoende tot het CE begint, dan mag je wel examen doen, maar ben je gezakt en krijg je dus geen diploma. Onderdelen van het handelingsdeel kun je nooit tegen elkaar wegstrepen: het is niet zo dat een g, een v en een o gemiddeld een v opleveren. Onderdelen van het handelingsdeel kun je dus nooit compenseren.
Praktische opdracht (po)	Een praktische opdracht wordt beoordeeld met een cijfer. Als er verschillende onderdelen zijn, die apart worden beoordeeld, dan krijgt ieder onderdeel een apart cijfer. Mis je de deadline voor het inleveren van een praktische opdracht dan wordt dit gezien als een onregelmatigheid. Meer informatie omtrent onregelmatigheden kun je verderop in dit boekje vinden of in het examenreglement. Praktische opdrachten kunnen niet worden herkanst. Heb je de praktische opdracht niet gedaan voordat het CE begint, dan mag je wel examen doen maar ben je gezakt en krijg je dus geen diploma.

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk is een onderdeel van het schoolexamen en leert je hoe je een onderzoek moet doen. Dit is een vaardigheid die je moet kunnen in het vervolgonderwijs. De onderwerpkeuze geschiedt in de maanden mei/juni van leerjaar havo-4 en moet aansluiten bij een groot vak (minimaal 320 klokuren) uit je eigen vakkenpakket. De afronding van het

profielwerkstuk vindt plaats in de maand december van leerjaar havo-5 d.m.v. een presentatie.
Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een geheel cijfer. Dit cijfer telt mee in het combinatiecijfer. Het combinatiecijfer is een van de cijfers, op basis waarvan vastgesteld wordt of je al of niet geslaagd bent. Zowel de titel van als het cijfer voor je profielwerkstuk wordt vermeld op je cijferlijst bij je diploma.

Hulpmiddelen bij toetsen

Rekenmachines
Bij de toetsen wiskunde moet een grafische rekenmachine gebruikt worden. Bij alle andere vakken is alleen een eenvoudige (onderbouw)rekenmachine toegestaan. Indien een rekenmachine tijdens een toets defect raakt, kan gebruik gemaakt worden van een reserverekenmachine van school, mits voorradig. Controleer je eigen rekenmachine van tevoren. Tijdens de toetsen en de centrale examens wiskunde A, B en C dient het geheugen van de grafische rekenmachine te zijn geblokkeerd door een examenstand, dan wel te zijn gewist door een 'reset' van de gehele machine.

BINAS
Bij de vakken scheikunde, natuurkunde en biologie wordt het BINAS Tabellenboekje gebruikt. Alleen de 7^{e} druk is toegestaan. BINAS wordt door de school verstrekt.

Bosatlas
Bij de toetsen aardrijkskunde is een atlas nodig. Toegestaan is de grote Bosatlas, 56^{e} druk, incl. aanvullend katern. De Bosatlas wordt door de school verstrekt. Bij het eindexamen aardrijkskunde zijn vanaf 2021 atlaskaarten afgedrukt bij het examen en is de grote Bosatlas niet toegestaan.

Woordenboeken
Bij de moderne vreemde talen is gebruik van een woordenboek vreemde taal–Nederlands en Nederlands–vreemde taal niet toegestaan, tenzij de docent voor de toets aangeeft dat het wel mag. Ook bij andere vakken is geen woordenboek Nederlands toegestaan, tenzij de docent voor de toets aangeeft dat het wel mag. De huidige officiële spelling geldt. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek Nederlands naar een vreemde taal, bijvoorbeeld naar de thuistaal van de leerling.

Afspraken rond toetsweken

Tijdens de vijf werkdagen voor en na een toetsweek worden er geen toetsen afgenomen. Tijdens de vijf werkdagen voor een toetsweek zijn er geen deadlines voor het inleveren van een po. Uitzondering op deze regel is het vak NLT-P, mits het werk voor het po vooral tijdens de les of voor deze vijf werkdagen heeft plaats gevonden. Deadlines mogen niet worden verschoven, tenzij er sprake is van overmacht. De deadlines staan in de jaarplanner. Wijzigingen worden besproken met de teamleider.
In de vijf werkdagen voor en na een toetsweek mag er wel formatief geëvalueerd worden t.a.v. het huiswerk voor de betreffende les.

Herkansingen

De aanvraag voor een herkansing doe je digitaal via Magister.
Er is na iedere toetsweek één herkansingsmogelijkheid, dat betekent drie per jaar. In het pta wordt bij elk vak aangegeven welke toetsen herkanst kunnen worden. Van een herkansing mag gebruik gemaakt worden, het hoeft niet. Herkansingen kunnen niet gespaard worden.
Het gevolg hiervan is dat een leerling maximaal 3 herkansingen kan inzetten.

- 1 herkansing over de herkansbare toetsen afgenomen in de periode t/m de eerste toetsweek
- 1 herkansing voor de herkansbare toetsen die zijn afgenomen in de periode na de eerste toetsweek t/m de tweede toetsweek
- 1 herkansing voor de herkansbare toetsen die zijn afgenomen in de periode na de tweede toetsweek t/m de derde toetsweek.

Om in aanmerking te komen voor een herkansing moet voldaan zijn aan de inspannings-verplichting. De inspanningsverplichting houdt in, dat je de benodigde lesmaterialen en lesvoorbereiding volgens de docent in orde hebt en dat je hoogstens 10% van de lestijd per periode afwezig bent geweest.

Let op het volgende:
- De inschrijfmomenten voor de herkansingen per periode staan vast. Als je door ziekte of een andere omstandigheid nog niet alle (herkansbare) toetsen hebt gemaakt, kan je een herkansing kiezen uit de herkansbare toetsen die je op dat moment wél gemaakt hebt. Je mag dus hiermee niet wachten tot alle toetsen zijn ingehaald.
- Voor een leerling die te laat is met het inschrijven voor zijn herkansing (ook 1 minuut) vervalt het recht op de herkansing.
- Als een leerling door ziekte of een andere omstandigheid zijn herkansingstoets tijdens de herkansingsronde mist, dan vervalt de herkansingsmogelijkheid. Met andere woorden, een herkansingstoets kan niet worden ingehaald.
- Een toets mag maximaal één keer herkanst worden.
- Indien er zich een onregelmatigheid voordoet tijdens de herkansingstoets dan kan de maatregel zijn dat er een 1,0 voor de herkansing wordt toegekend. In dit geval vervalt het cijfer van de eerste afname en telt de 1,0 mee!

Toets gemist?

Iedere toets dient gemaakt te worden op het geplande moment. Als je een toets mist op grond van een geoorloofde reden, kan de toets ingehaald worden, mits dit op de juiste manier is gemeld.

Als een toets niet op het geplande moment wordt gemaakt en er is geen geoorloofde reden voor, dan treedt het examenreglement in werking (artikel 1.8 en 7.8) t.a.v. een onregelmatigheid. Dit kan tot gevolg hebben dat je het cijfer '1' krijgt voor de niet gemaakte toets of dat je niet verder mag deelnemen aan het examen.

Als ziekte de oorzaak is dat je een toets niet kan maken dan is het van belang dat de ziekmelding voorafgaand aan de toets telefonisch is gedaan door je ouders en achteraf door je ouders met een briefje wordt bevestigd.
Bij overmacht kan er een schriftelijk verzoek ingediend worden bij de teamleider om de toets alsnog te mogen maken. De teamleider beslist of het verzoek wel of niet wordt gehonoreerd.

Toets buiten de toetsweek geoorloofd gemist?	Voor de toetsen die vallen buiten de toetsweken geldt dat als je een toets met een geldige reden niet hebt kunnen maken, je deze toets op de dinsdagmiddag van de volgende lesweek bij de onderwijsassistenten inhaalt. Mis je een toets op di/wo/do/vr dan maak je deze de eerstvolgende dinsdag. Mis je een toets op maandag dan maak je de toets op de dinsdag van de daaropvolgende week.
Toets in toetsweek geoorloofd gemist?	Als je een toets mist in de toetsweek, met een geldige reden, dan wordt de toets ingehaald op de dinsdag van de eerstvolgende lesweek. Na de derde toetsweek worden alle nog in te halen toetsen en de herkansingen op een centraal gepland moment afgenomen. Dit is meestal op de zesde werkdag na de laatste dag van de toetsweek.

Als je op het eerste inhaalmoment geoorloofd afwezig bent, dan haal je de toets in op het herkansingsmoment. Je maakt tijdens het herkansingsmoment dan 2 toetsen, je herkansingstoets en de inhaaltoets.

Mis je één of twee toetsen dan worden die op de dinsdag van de eerstvolgende lesweek ingehaald. Mis je meer dan twee toetsen dan wordt er maatwerk geleverd. Jij gaat dan in overleg met je coach een planning maken en jullie informeren de betreffende docenten.

Deadline

Voor het profielwerkstuk en de praktische opdrachten gelden deadlines. Een deadline is een uiterste inleverdatum of een datum waarop iets afgerond dient te zijn. Om risico's te vermijden is het zaak ver voor de deadline werk af te ronden en bij de docent in te leveren. Deadlines worden vastgesteld door de docent.
Het niet halen van een deadline resulteert in een onregelmatigheid, informatie over onregelmatigheden tref je verderop in dit boekje en in ons examenreglement.

Combinatiecijfer

Het combinatiecijfer is een schoolexamencijfer dat in havo-5 wordt gevormd door het rekenkundig gemiddelde van het (op hele cijfers afgeronde) eindresultaat van godsdienst (h5), ckv (h4), maatschappijleer (h4) en het profielwerkstuk. Dit gemiddelde wordt afgekapt op een heel cijfer waarbij een 5,5 een 6 wordt en een 5,49 een 5. Om te kunnen slagen mag géén van de onderdelen van het combinatiecijfer (afgerond) een 3 of lager zijn.
Het combinatiecijfer verschijnt op je cijferlijst bij je diploma en telt bij het bepalen van de uitslag als een 'vak' mee.

h5: (gd + ckv + ma + pws)/4 = combinatiecijfer

Onregelmatigheden

Wanneer je je aan een toets onttrekt of je aan enige onregelmatigheid schuldig maakt, kan de directeur maatregelen nemen.
Deze maatregelen, die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets,
b. het ontzeggen van deelname of verdere deelname aan een of meer toetsen,
c. het ongeldig verklaren van een of meer gemaakte toetsen.

Het niet op tijd inleveren van de boekenlijsten (talen), scripties e.d. kan ook leiden tot maatregelen zoals hiervoor genoemd.
Wanneer de onregelmatigheid pas wordt ontdekt na afloop van de toets, kan de directeur:

a. de toets ongeldig verklaren,
b. bepalen dat de toets slechts geldig is na een hernieuwde toets in de door hem aan te wijzen onderdelen en op de door hem te bepalen wijze.

Ontzegging van de verdere deelname aan toetsen en ongeldigverklaring van toetsen houdt ontzegging van deelname aan het centraal examen in. Indien een onregelmatigheid pas na afloop van het centraal examen wordt ontdekt, kan de directeur de kandidaat het diploma onthouden.

Voor beroepsmogelijkheden wordt verwezen naar het examenreglement

Examenreglement

Het examenreglement is te vinden op onze site.

Examen

Je ontvangt in maart 2027 een boekje met alle belangrijke info over de examens.

Eindtermen

Ga naar www.examenblad.nl voor uitleg over de domeinen en/of eindtermen. Kies bovenaan het juiste jaartal en de juiste leerweg. Kies het vak en klik op het examenprogramma van het vak.

Slaag/zak regeling

Je bent geslaagd als je aan alle onderstaande eisen voldoet:

1. Het gemiddelde van al je centraal examencijfers 5,5 of hoger is.
2. Je voldoet aan de kernvakkenregel: bij je eindcijfers in het rijtje Nederlands, Engels en wiskunde komt ten hoogste één 5 voor (dus één 5 en verder 6 of hoger of alle drie 6 of hoger)
3. Je eindcijfers voldoen aan een van de volgende eisen:
   - al je eindcijfers zijn 6 of hoger, of
   - je hebt één 5 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, of
   - je hebt één 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van al je cijfers is ten minste 6,0 of
   - je hebt twee 5-en en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger en het gemiddelde van al je cijfers is ten minste een 6,0 is.
   - je één 5 en één 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger en het gemiddelde van al je cijfers is ten minste een 6,0 is.
4. Het vak lichamelijke opvoeding is 'voldoende' of 'goed'
5. De opdrachten voor LOB zijn 'voldoende' of 'goed' uitgevoerd.

LET OP
Een 3 of lager als eindcijfer voor een vak mag niet! Ook niet voor één van de vakken van het combinatiecijfer. Voor alle duidelijkheid: als een van de onderdelen van het combinatiecijfer een drie of lager is, ben je niet geslaagd, zelfs als het gemiddelde (oftewel: het combinatiecijfer) een zes of hoger is.
Een bijzondere situatie is er wanneer een extra vak gekozen is. Indien het nodig is je te laten slagen kunnen een of meer vakken niet betrokken worden bij de uitslag. De overgebleven vakken dienen wel een volledig vakkenpakket te vormen.

Schoolexamen rekenen

Als je het profiel CM zonder wiskunde volgt, is het vak rekenen verplicht en ben je verplicht het schoolexamen rekenen af te leggen. Rekenen wordt afgesloten in havo-4. Het cijfer voor rekenen wordt wel op het rapport vermeld, maar telt niet mee voor de overgang h4-h5. Het behaalde cijfer telt niet mee in de uitslagbepaling van het CE en wordt vermeld op een bijlage bij je cijferlijst.

Afronden

Alle gemiddelde cijfers worden afgerond op een decimaal nauwkeurig, behalve het gemiddelde tussen het behaald SE-cijfer en het CE-cijfer (beide op een decimaal nauwkeurig). Het gemiddelde tussen deze beide cijfers wordt afgekapt op een decimaal nauwkeurig en vervolgens afgerond.
Voorbeeld bij een SE-cijfer:
Is een rekenkundig gemiddelde 5,45 dan wordt het resultaat 5,5. Betreft het hier een schoolexamen voor een vak zonder CE, dan is het uiteindelijke resultaat een 6.
Voorbeeld bij het gemiddelde tussen een SE- en een CE-cijfer:
Stel dat het SE-cijfer een 6,4 is en het CE-cijfer een 6,5. Het rekenkundig gemiddelde is dan een 6,45; afkappen levert een 6,4; afronding geeft een 6.

Overstappen

Als je in havo-5 zit en je wilt na het behalen van je diploma instromen in atheneum-5, maak je dat voor 1 maart bekend aan de decaan. Je kunt instromen mits voldaan wordt aan de onderstaande eisen:

a. Op je havo-5 cijferlijst sta je gemiddeld een 6,5 voor het CE en je kernvakken heb je afgerond met tenminste een 6
b. Er is een positief advies van de vakdocenten en de coach. Er wordt gekeken naar je inzet en inzicht
c. Er is een intakegesprek met de decaan en de teamleider
a. Je levert een schriftelijke motivatie in

De teamleider havo/vwo neemt uiteindelijk de beslissing tot toelating.

Maximale tijdsduur op school

Het examenjaar mag, ongeacht de eerdere schoolloopbaan, maximaal twee keer doorlopen worden.

Afgewezen kandidaten aan de eigen school

Gezakte leerlingen die het volgende schooljaar opnieuw eindexamen afleggen aan de eigen school, moeten het volledige centraal examen opnieuw doen. In principe vervallen de in het examenjaar behaalde resultaten van het SE tenzij de teamleider van de betreffende locatie anders besluit. De behaalde resultaten van het SE in de voorexamenklas worden overgenomen.

Schema toetsweken

havo-5	data	cijfers bekend	aanmelden voor herkansing	herkansing
toetsweek 1	27-10 t/m 03/04-11	19-11 voor 13.00 uur	23-11 voor 13.00 uur	27-11
toetsweek 2	13-01 t/m 20-01	05-02 voor 13.00 uur	08-02 voor 13.00 uur	11-02
toetsweek 3	22-03 t/m 31-03	12-04 voor 09.00 uur	13-04 voor 13.00 uur	15-04

Het is niet uitgesloten dat de toetsweek op enig moment wordt verkort of verlengd in verband met het aantal toetsen.

Data luistertoetsen – 2027

Engels	donderdag 28 januari 2027
Duits	vrijdag 29 januari 2027
Frans	woensdag 27 januari 2027

Gebruikte afkortingen

TWS	schriftelijke toets in toetsweek
S	schriftelijke toets
P	praktische opdracht
M	mondeling
TWM	mondeling in toetsweek
L	luistertoets
H	handelingsdeel